

MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre	18 ft. — kr.
Félévre	8 —
Egy negyedre	4 —
Egy hónapra	1 — 50

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Alyceum nyomdában.
Kiadóhivatal:
A lyceumi nyomda „központi irodájában” főtér gr.
Teleki Domokos-ház.

HIRDETÉSI DIJAK:

Ötazor hasábozott garmond sor ára, vagy annak területe 6 kr.
Minden hirdetés után 90 kr. helygilleték külön számíttatik.
Nagy hirdetéseknel kedvezmények.

NYILTÉR

soroként, vagy annak helye 25 kr.
Reklamok:
hírfüzérbe soroként 1 frt.

KOLOZSVÁR, JUNIUS 22.

Bonyolódik az affaire.

Addig ígérgetik a békét, míg egyszer csakugyan kitör a háború, mely dönteni lesz hivatta ebben a már tühegyre állított keleti kérdésben. A vérmes remények, melyek V. Murad trónaléptéhez kötöttek, kezdenek alább szállani, és újabb kétségeknek adnak helyet a török állapotok békés uton való rendezése iránt. Maga Konstantinápoly egy rendkívül fenygető forradalom küszöbén áll, és a mint hiteles tudósítások jelentik, az ottani helyőrségben az elégtelenség jelei mind feltűnőbbé lesznek. A gárda feletti vezényletet a volt szultán trónaraszta, fia, Jussuff Izzedin bírta, s mind jobban csoportosulnak a katonaság közt azon elemek, melyek ellenforradalmat akarnak a jelen kormány ellen a czéltől, hogy Abdul-Aziz fiát trónra emeljék.

A kormány csak a fővárosi lakosság egy részére és a tengerészre számíthat. A hívek száma a fővárosban sokkal csekélyebb, mint az elégedetlenség.

Damocles-kard függ a kormány fölött és nem tudni, melyik perczben hull alá.

Ez a helyzet a fővárosban. Az ország többi részeiből nincsenek bővebb tudósításaink, de hogy valami nagy nyugalom ott sem uralkodhatik, az önként érthető.

Szerbia hirtelen visszavonulása sem tartott sokáig. A helyzet újból fenyegetővé vált és a harci készülődések ismét nagyban folynak. A szerb háborupárt még mindig abban bizik, hogy Oroszország nem fogja elhagyni őket, s e párt annyira kényszer-hatást gyakorol a fejedelmre, hogy a háború ma már kikerülhetlennek látszik.

Egyébiránt valószínűtlen is, hogy Oroszország oly egykedvűen vegye az Anglia által való háttérbe szorítást, mint azt a békebiztosítók föltenni látszanak. Az orosz diplo-

mácia magatartása egészen mást bizonyít. Oroszország csak oly nagymérvű harci készülődéseket tesz, mint Anglia, s azon tény is, hogy a czár és minisztere, a nyári idény kellő közepén, félbeszakítják fürdői tartózkodásukat s haza sietnek, elegendő volna arra, hogy megíngassa azok rengeteg bizalmát, kik mert a békét óhajtják, azt azzal is biztosítani hiszik, hogy fenmaradását rendületlenül hirdetik.

A hatalmak fellépése még nincsen végleg megállapítva, s a török miniszter-gyilkosok csak arra szolgálhatnak, hogy élesebbé tegyék a föllépést. A török részről kezdeményezett reformok nem fogják azt elaltatni. E reformok keveset érnek, s a diplomatiában tulsulyra emelkedik az az irány, mely még a keveset sem akarja elismerni. A legújabb események nagyon ártottak Törökországnak, s a török kormány iránti rossz hangulatot Oroszország búsán tudja kizsákmányolni.

A berlini memorandum elejtetett, de Oroszország még élesebben fogalmazottat terjesztett a hatalmak elé. A „P. N.” bécsi levelezője írja, hogy a jegyzék módosításáról van most szó, s hogy annak éle a lehetőleg elsimittassék, abban fáradoz most a magyar-osztrák külügyi hivatal. A többi hatalmakkal a jegyzék csak akkor fog közölni, ha már a három szövetséges megállapodott, de ez nem zárja ki azt, hogy egyes barátságos hatalmak, a minő Olaszország, a béke érdekében, a magyar-osztrák fölfogás javára érvényesítsék diplomatiái befolyásukat.

Az újabb jegyzék tartalmáról s a különbségről, mely az emsi fogalmazvány, s a berlini memorandum között létezik, még mitsem lehet tudni.

E híreket azonban kiegészíthetjük azzal, hogy az újabb jegyzék bizalmas magánuton, nem hivatalos alakban, már közöltetett Angliával, s hogy külügyi hivatalunk kiváló súlyt fektet Anglia csatlakozására a szövetséges ha-

talmak actiójához. Ettől azonban a jelen pillanatban távolabb állunk, mint valaha.

Ez a mai helyzet s hogy az nem biztosítja a békét, az elmondottak után alig kell külön is megjegyezni.

X.

— Az új főispánok kinevezésére vonatkozó előterjesztések a „P. Corr.” szerint a belügyminiszteriumban már készen vannak s a min. tanácsban tárgyalatni fognak.

Levelezés.

Gyulafejervár, június 20. 1876.

Tisztelt szerkesztő ur!

„Ismét egy panaszteljes epistola az erdélyi Abderából!” sohajt fel ön látva a datumot. És e felsohajtás nem alaptalan, mert hát mit is írhatnánk mi gyulafejervári „alattvalók” egyebet panaszról. Mert hát atyáskodó; jelenleg ugyancsak „mostoha” módra, mert a város elárvult. Eddigi polgármestere, miután a purgatoriumi vezeklést az által, hogy városi hatóságunkat több éven át kormányozta, már itt e földön bevégzte, egyenesen a boldogok honába költözött, vagy közönséges szójárás szerint mult hó 17-én meghalt. Nekünk, „alattvalóknak” erről ugyan nem is illenék tudomással birni, mivel az elhunyt köztisztviselő „helyettesítését” szerencsésen kézrekapartott városi főjegyző, mindaddig a második hó feléig sem tartotta szükségesnek a városi közönséget az egyedül illő uton közgyűlésileg értesíteni oly eseményről, mely városunkat kifelé felé közelebb érdekli.

Pedig ez a „helyettesítés” nagy baj; a lehető legnagyobb, mely Gyulafejervár közönségét a jelenlegi, ugy is eléggé sanyaru viszonyok közt érthette. Nem akartam ezzel azt mondani, mintha derék városi főjegyzőnk, „ismert” jellemzettségében kételkednék, azt sem akartam mondani, hogy

a pénzügyi és politikai közigazgatás terén eddig szerzett bokros érdemei nem teszik őt méltóvá arra, hogy egy municipium élén álljon: hanem általánosságban csak arra akartam utalni, hogy egy városra nézve okvetlen szükséglet az, hogy közigazgatása valóságos és nem helyettesítő képviselővel birjon. Ez annál szükségesebb pedig ép jelenleg, a mennyivel inkább megkívánják az átmeneti viszonyok azt, hogy a városi hatóság minden tekintetben consolidált testületet képezzen.

Városunk értelmisége már több ízben kifejezte abbéli kívánságát, hogy a megürült polgármesteri állás törvényszabta uton — betöltessék, de úgy látszik, hogy a „helyettesítő” főjegyző ur nem bír érzékkel, fogékonysággal az aprópó iránt, sőt ellenkezőleg, eddigi vesztéglése által az ügynek egyáltalában nem óhajtott elhurcolását idézi elő. A város közönségének joga van megkövetelni azt, hogy tisztviselői kitéle iránt korlátlanul intézkedhessék; a törvény kimondja, hogy időközben megürült municipális tisztviselői állások a létrejött üresedés után tartandó legközelebbi közgyűlésen betöltendők, mindez azonban csak irott malaszt marad addig, míg azon egyén, kit a véletlen önményén kívül nálunk a municipium elére állított, nem látja be, hogy a város közönségének ezen óhaja méltányos s indokolt, — s hogy a törvény betűje kötelező, — még tán rá nézve is.

Ime, ez a botrány köve, melynek elhárítása a „Magyar Polgár” tapasztalt hatására bízatik általunk azon jó reményben, hogy a karóval adott ezen intéz nem fogja czélját tévesztetni — s fölrázza a helyettesítő főjegyző urat méltósága apáthiájából s ösztönt adand neki arra, hogy megtegye végre azt, a mit a német ember „Anzalte Pflicht und Schuldigkeit”-nak szokott nevezni. Csak a kezdeményezés szükséges nálunk, mivel a többi szívesen elvégzi városunk derék képviselőtestülete, mely sohasem szokott hiányozni ott, hol a város érdekeit elő kell mozdítani. Tehát előre főjegyző uram, a többi majd elvégzik nélküle is!

Civis.

TÁRCZA.

AZ EN KÖBORLÁSAIMRÓL.

UTTARAZZON

K. PAPP MIKLÓSTÓL.

(Folytatás.)

III. Miramare.

Mánap megtekintettük Miramarét. Egy lecsöppentett kis pusztá paradicsom, melynek cherubjai ezuttal magyar bakák voltak.

Alig van e park és kastélynak olyan látogatója, kinek eszébe ne jusson az a tragikus sorsu pár ember, kik egykor e helyet olyan gyöngéd szeretettel és figyelemmel ápolták.

Mindenki önkéntelenül megemlékezik Miksa császárról és nejről, s azt kérdezi: miért kellett azoknak innét távozni? E boldog, e kedves kis hely nem tudott elég örömet nyújtani?

Azt mondják, az egyiket az ábrándképek, a másikat a nagyravágyás ösztönözte.

Az egyik azt hitte, hogy boldoggá tud tenni a tengeren egy olyan népet, mely féltékenyen őrizte szabadságát, — a másikat a császári korona fénye hívta.

Az egyik mint hős esett el, s Zorilla az „El drama del alma” szerzője azt jegyzi meg reá „Maximiliano debio morir en Mexico, y murio en lugar” (Mikának Mexicóban kellett meghalnia, itt a maga helyén halt meg.) A másik csak bolygó láng után futott, — s a csalódás lelkét ölte meg, élő halottá tette. Hosszu kilencz éve már, hogy Miksa megérkezett várja, pedig e bátor és nemes gondolkodású férfiú régen ott van már az ősök sirbaltájában.

Csak pár nap előtt olvastam dr. Senger naplójában, a Miksa császár halála részleteit. Engedje meg az olvasó, hogy néhány sorát idézhessem:

A hajdani kapuczinus klastrom, melyben Miksa császár fogva tartatott, telve volt katonasággal és örökkel. Az első emeleti tornáczon találkoztam hajdani bajtársammal, Basch orvostudorral, kit már nyolcz éve, hogy nem láttam. Rövid idő múlva Miksa császár kilépett szobájából Magnus báró társaságában. Bemutattak a császárnak, ki eleinte mindenféle kérdéseket intézett hozzám, azután így szólott:

— Ugy tekintsen ön minket, mintha már meg volnánk halva. Már tegnapelőtt kihirdették előttünk halálos ítéletünket s ma három órakor készen kellett lennünk utolsó utunkra. Már búcsút vettünk az élettől s én, Miramon és Mejia ide e tornácra gyűltünk, midőn egyszerre tudunkra adták, hogy az ítélet végrehajtása elhalasztatott. Ez semmiképen sem volt kedvünkre, mert a spanyol közmondás szerint: al mal paso darle prisa (a kellemetlen dolgot végezd gyorsan) szerettünk volna már tulesni az egészen.

Dr. Senger erre megjegyzé, hogy talán még van remény, talán a köztársasági kormánytól az utolsó pillanatban győzött a jobb belátás a szenvedély fölött.

— Mi nem törődünk többé életünkkel. Csak azt kívánom, hogy halálom hasznára váljék ez országunk, hogy aztán végre békességre nyerjen.

A császár egyszerű polgári ruhát viselt. Egész magatartása nyugodt, méltóságos, önmegadó volt, s oly benyomást tett, hogy a szerencsétlen férfiú tisztában van sorsával.

.....
A tragedia utolsó jelenete a Cerro de la campagna (Harang-hegy) oldalán folyt le.

A vesztőhelyen 3000 főnyi katonaság várta. Nemsokára három kocsi közeledett katonaságtól körülvéve. Az első kocsi Miksa, a többiből Miramon és Mejia tábornokok léptek ki, mindenik egy-egy pappal oldalán. A császár arca nyugodt volt, fedetlen fejét magasan tartá, körülnézett s viszonozta barátai végbúcsú-intését.

Egy pillanatnyi megállapodás után Miksa császár fogolytársaihoz fordult s így szólott:

— Vamos Sennores! (Menjünk uraim!)

A gyalogság által képezett négyszögbe érve, megölette két barátját s a lelkézt, azután oda lépett a katonákhoz, kik a lövések tételére ki voltak jelölve, s mindeniknek egy-egy 20 mexicói arany unciát adott. Ezután a katonákkal szemben megállott néhány lépésre, s szilárd, messzire hallható hangon így szólott spanyol nyelven:

— Igazságos ügyért halok meg, Mexicó függetlenségéért és szabadságáért. Kivánom, hogy az én vérem legyen az utolsó, melyet e szerencsétlen országban kiontanak. Ártatlanul halok meg, és megbocsátok mindenkinek! Ezek valának utolsó szavai és minden egyéb versió, mint dr. Senger, az egyik szemtanu megjegyzé, alaptalan.

A császár balra állt, mellette középen Miramon, jobbra Mejia. A császár kétfelé simitá szakálát, mellére mutatott, a parancsnokló tiszt lebozást kardját, a következő pillanatban egy dördülés hangzott, a császár hanyatt rogyott a földre. „Egy sorlóvs teríté le a mexicói császárság három őriását . . .” — mondja Diaz Aries, a Juarez-párti író. — Miksa császár nem halt meg rögtön, s állítólag még e szavakat mondá „hombre! hombre!” (emberek! emberek!); ezért még három golyót lőttek be testébe.

Miksa császárnak beteljesült kívánsága:

Ich möchte nicht im Thal verderben,
Den letzten Blick beengt von Zwang.
Auf einem Berge möcht' ich sterben
Bei goldnem Sonnenuntergang!*)

Hegyoldalán halt meg, végső tekintetét a napra, s az általa oly hőiesen védett Queretaro városra szedve.

.....
Ez mint Baz G. Juarez életrajzában írja: „e pillanatban a nyilvános jogérzet ki volt elégítve.” Dr. Senger jelen volt a császár tetemének bebalzsamozásánál is. Azt írja, hogy a sziv táján két golyó hatolt át, egy harmadik kissé jobbra a mellcenttól, két más golyó a máj helyén nyomult be, végre a hatodik a köldök alatt. A hátán öt nyílás volt, tehát öt golyó egészen keresztül hatolt.

Minden év június 19-én Queretaro-ban sűrűn

*) Miksa császár költeményei.

vándorolnak áhitatos tömegek a templomokba, mert tudják, hogy a csöndes mise, mely e napon mondatik, Miksáért van. A helyet, a hol meghalt, egyszerű kereszt jelöli, s ha a vihar kitörte, — mindig akad valaki, ki emlékéit megújítja.

A szerencsétlen Sarolta császárné sorsa is ismeretes. Gyógyíthatlan „elmezavarában” még folytonosan küzd szomorú életével.

Várja férjét, — és átkozza balsorsának okozót.

A mint a miramarei park kapuján belép az utas, lehetetlen, hogy rögtön meg ne lepje az a kiváló finom izlés, melylyel ez egykori tengerparti pusztá sziklák meg vannak hódítva.

Szemben a kastély, az előtte elterülő pompás kerttel. A magas szikla-falakak a bejáratról elkezdve Rododendron futja be, s nem kap a szem egyetlen talpatnyi helyet sem, hol a természet a tudomány és művészet ne versenyezne. Az utolsó sziklahasadék megkapta az öt megillető virágot, mely mosolyogva virít élénk mindeütt. Miksa sok ragaszkodással és előszeretettel viseltetett e hely iránt, s állítják, hogy vagyonának nagy részét felemészték az itteni építkezések és csinosítások.

E hely egészen pusztá volt, s műveletlen állapotában vette meg Miksa, nem is sejtethetve, hogy innen lesz szerencsétlen sorsának kiindulási pontja. Ő rendezett itt mindent, az ő tervei létesültek, az ő eszméi fogadják az utast ma is.

Kedvenc virágai, s Sarolta főhercegnő fehér galambjai még most is ott tenyésznek. Leröplenek az érkező elé, piros okos szemekkel megnézegetik az utast, mintha arról akarnának meggyőződni, hogy vajjon nem a régi gazda érkezett-e haza?

A Yacca Gloriosa, s a Glinerium Argentelinok olyan barátságosan bologatják bokrátság fejeiket, köszöntve az idegent, csalogatva bejebb és bejebb, mintha mondanák: erre, erre, pihenj meg fáradt ember közöttünk!

Néhány lépcső egy pompás terrassra vezet fel, melynek a tenger felé nyuló szárny-sétányát óriás Agavék szegik be. A lég olyan üde, friss, illatos,

Tekintetes szerkesztő ur!

Folyó hó 11-én tartotta meg a bálványos vár-aljai állami elemi népiskola népművelőszékhelyén összehívott májálisát.

A májális megtartása magában véve még nem annyira nevezetes, hogy annak becses lapjában való közlését szükségesnek látnám s e tudósításom megírására nem is ez indított, hanem inkább azon meleg érdeklődés, melyben még csak alig egy éves iskolánk oly nagy mértékben részesült. Ugyanis már a májális megtartása előtt Kádár Sámuel ur fáradhatlan buzgalma folytán, egy az iskola számára vásárlandó zászló és dob árának fedezésére, az alább közlendő névsor szerint, mely egyszersmind nyugtául is szolgál, 21 frt 49 kr. gyűlt be.

A májális napján már kora reggel a gyermekesereg szülőik és számos érdeklődők által kísértetve, zeneszó mellett vonult ki a község közvetlen szomszédságában fekvő gyönyörű tölgyes erdőbe, hol a megérkezés percében a tánczra hívó zene felhangzására, egy kicsiny sereg, mint a boldog szülők s a résztvevők tánczra kerekedtek.

Később megérkeztek a birtokos urak és urnők, kiket a májálisi mulató-kör hangos éljenzésekkel fogadott, s ekkor kezdődött meg a gyermekek katonai fegyvergyakorlata, ezután ének stb. Így folyt a mulatság esti 10 óráig, mikor a legszebb rendben, zeneszó mellett oszlott haza a mulató társaság.

És hogy e tudósítással elérjem tulajdonképeni célomat, ide jegyzem, mint fentebb is írányugtául a kegyes adakozók névsorát, a kik a következők:

Szapannos András 50 kr. Péter Vilmos 50 kr. Esztergár Antal 50 kr. Egri István 50 kr. Csizsár László ur 50. kr. Dr. Incze Miklós ur 50. 1 frt. Boros József ur 50. kr. Herczeg János ur 50. 2 frt. Boros József ur 1 frt. Kádár Sámuel ur 1 frt. Papp Mártonné ur 50. kr. Papp Miklós ur 1 frt. Papp Imre ur 60. kr. Rácz Miklós ur 1 frt. Szongott Bogdán ur 50. kr. Balogh Károly ur 20. kr. Demeter Béla ur 50. kr. Fenyő Lajos ur 50. kr. Herszényi Kálmán ur 50. kr. Román Gergely ur 35. kr. Benkő János ur 20. kr. Veinhold Károly ur 1 frt. Magyar János ur 50. kr. Tyukodi Alajos ur 20. kr. Egy valaki 40. kr. Egy valaki 30. kr. X. X. 20. kr. Ispán József 40. kr. Molnár István 60. kr. Fagulan Simon ur 40. kr. Harangozó István 20. kr. Deák János 30. kr. Alberti József 10. kr. Gál János 25. kr. Czira Ferencz 10. kr. Deák János id. 30. kr. Turi Márton 10. kr. László József 10. kr. Madán György 20. kr. Szilágyi András 10. kr. Czira János 10. kr. Füstös Katalin 10. kr. Gál Julianna 10. kr. Dénes András 20. kr. Molnár András 50. kr. Szathmári János 20. kr. Molnár P. János 10. kr. Szapannos János 10. kr. Papp András 10. kr.

Összes bevétel 21 frt 49 kr.
Ebből kiadás a zászlóra . . . 3 frt 30 kr.
A dobra 17 frt 13 kr.
Összes kiadás 20 frt 43 kr.
Tehát maradt még az iskolai könyvtárjára 1 frt 6 kr.

a mohó szem nem bír megpihenni, minden lépten, minden fordulónál valami újat lát, valami meg-lepi.

Itt egy jól alkalmazott szobor, amott egy ugró kut elmesél kigondolt medenczéje köti le a figyelmet, A medence öblében a Nymphfa Agnatica elterülő levelei himbálóznak, s közöttük egy egész raj arany halacska úti ki fényes fejcskáját, — s suhanak odább. Nem messze egy babérfa-lugas csábitgatja az embert kényelmes pihenőjével. Olyan boldog öt percet töltöttem e helyen, — olyan hálás szívvel emlékezem meg rád, te árnyas kis hely, mely nem irigylet nyugalmamat, mely eltakar-tál az emberek elől, s engedél emelrengem emlékeim között.

Maga a kastély nem valami pazar építmény, — de Miksa jó ízlése látszik azon is. Termei szépek, s bútorkészítés elegáns. Voltak Miksának bizonyos emlékei, melyeket mint egy költő szellemesen tudott megörökíteni maga körül. Egy kis terem például éppen úgy van bútorozva, mint ama pompás hadi-hajó kis kajutja, mely nyugvó helye volt.

Az egyik asztalon néhány könyvet találtam, a megjegyzett lap Berangernak „Le violon brise” című felséges költeménye volt.

Talán ezt olvasta itthon utoljára, vagy csak olyan véletlen? Nekem feltűnt, éppen úgy mint jelmondatai, melyek a kastély tróntermében olvashatók. Ime idejegyzem azokat naplóból:

A trón mellett jobbra ez áll:
„Si fortuna inrat caveto tolli,”
a másik oldalán:
„Leve sit quod fertur onus,”
odább egy más helyen:
„Nonad astra mollis e terris via.”

A trónterem menyezete gyönyörű műemrek. A bútorkészítéssel gennai nehéz selyemből van, pompás himzésekkel vörösbársonyra, aranyon. Alkalmasint valami XVI. századbeli mű. A tróntól jobbra II. ik József császár képe van felfüggesztve, balról Mária Theresia tekint le rád. Igazi királyi tekintet, — parancsoló és hódító egyszerre, mint minden szellemes asszonyé. A boldogult főherceg Erzsébet királynéknak írányugtául a kegyes adakozók névsorát, a kik a következők:

A kegyes adakozók fogadják az iskola nevében a leghálásabb köszönetemet.

Bálványos Váralján, 1876. június 18. án.

Péter Vilmos,
tanító.

Tanügyi rovat.

A kolozsvári Magyar királyi Tudomány-Egyetem Tanrendje 1877. tanév 1-ső felére.

(Folytatás.)

III. Bölcsészeti karban

I. Bölcsészeti előadások.

1. Erkölcstan; (alkalmazott, vagy társadalmi része) 4 óra, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, d. u. 5—6-ig Szász Béla, ny. r. tr. XVI. tanterem.
*2. Aristoteles és filozófiája; 2 óra, pénteken d. u. 5—7-ig Ugyanaz, ugyanott.
3. Br. Eötvös József, „A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra” című könyvéről, később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

4. A görög philosophia története; 2 óra, később meghatározandó időben. Dr. Bartók György magán tan. XV. tanterem.

5. Philosophiai gyakorlatok; 1 óra, később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

6. A paedagogia története; 3 óra, kedden, csütörtökön, szombaton, d. e. 11—12-ig. Felméri Lajos, ny. r. tan. VIII. tanterem.

7. Psychologia; 2 óra, hétfő, szerda d. e. 10—11-ig. Ugyanaz, ugyanott.

II. Nyelvészeti előadások.

8. A XXII. századbeli magyar irodalom történelme; 3 óra, hétfő, kedd, szerda, d. e. 10—11-ig Imre Sándor, ny. r. tanár XV. terem.

9. A magyar nyelv és nyelvtudomány a XVII. századtól a XVIII. század végéig; 2 óra, csütörtök, péntek, d. e. 10—11-ig. Ugyanaz, ugyanott.

*10. A legújabb magyar lyra; 1 óra, szombaton d. e. 10—11-ig. Ugyanaz, ugyanott.

11. Latin mondatok; 3 óra, csütörtök, péntek, szombat d. u. 3—4-ig. Szamosi János, ny. r. tan. IX. tanterem.

12. Sophocles Antigonejának értelmezése; 3 óra, hétfő, kedd, szerda, d. e. 9—10-ig. Ugyanaz, ugyanott.

13. A critica elmélete, gyakorlati példákkal, 3 óra, hétfő, kedd, szerda, d. e. 10—11-ig. Dr. Hóman Ottó, ny. r. tan. XII. tanterem.

14. Terentius Andriájának értelmezése; 3 óra, szombaton d. e. 10—11-ig és szerdán s pénteken d. e. 11—12-ig. Ugyanaz, ugyanott.

15. A modern német irodalom critica történelme. Ujabb és legújabb kor, 1766—1847: Lessing aesthetikai reformjától Schopenhauer méltatásáig; 5 óra, szombat kivételével naponta 12—1-ig. Dr. Meltz Hugó, ny. r. tan. XV. tanterem.

16. Edda Sámundina (Atilla énekek) norroena nyelvtani gyakorlatokkal; hetenk. 1 óra. hétfőn d. e. 11—12-ig. Ugyanaz, ugyanott.

* Ingyenes előadások előtt áll.

*17. Scheffer Győző József élete, költészete, névleg Eckhárda; h. 1 óra, szombaton d. e. 12—1-ig. Ugyanaz, ugyanott.

18. A román irodalom története az ó- és középkorban; h. 3 óra, hétfő, kedd, szerda, d. u. 4—5-ig. Dr. Szilasi Gergely, ny. r. tanár XVI. tanterem.

19. A román nyelv alaktana, tekintettel testvérvölveinek alaktanaira; h. 2 óra, csütörtök, péntek, d. u. 4—5-ig. Ugyanaz, ugyanott.

20. Idegen alaktársak a román nyelvben; het. 1 óra, szombaton 4—5-ig. Ugyanaz, ugyanott.
*21. Francia nyelv elemei; kezdők számára, 2 óra, később megh. időben. Duret József, magán tanító X. tanterem.

*22. Francia nyelv, haladottak számára; h. 2 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*23. Egy francia class. szindarab olvasása, összekötve a szinköltészet feletti conversatorium-mal; h. 2 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*24. A francia class. irodalom köréből (XVIII. század); het. 1 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*25. Az angol nyelvtan elemei, kezdők számára; 2 óra, később megh. időben. Kovács János, magántanító XV. tanterem.

*26. Elméleti és gyakorlati angol nyelvtan; (folytatás) h. 3 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

*27. A jelesebb angol írók műveinek fordítása és értelmezése; 1 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott. (Vége köv.)

Irodalom.

A m. t. akadémia új jutalomtetelei.

A II. Osztályból:

Az 1877-iki akadémiai nagyjutalom (200 arany) és Marczibányi mellékjutalom (50 arany) az 1871—1876 ik évkörben nyomtatva megjelent bölcsészeti munkák legjobbjainak levén odaítélendő: figyelemztetnek az ily munkák szerzői, hogy művöket 1876, január végeig a főtávkárhoz küldjék be, főljegyzvén röviden, a mit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Azonban e figyelemztetésnek korán sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatna; sőt, ha az Akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy könyvtárába már be-küldetett volna, hivatkozás történhet arra, hogy a beküldött munkával szerző pályáznai kíván.

2. Adassanak elő a vasutak társulati keze lésének és az állam kezelése alá vételének előnyei és hátrányai.

Jutalma a Dóra-alapítványból 50 arany. Határidő 1877. decz. 31.

3. Dolgoztassék ki a perorvoslatok teljes rendszere, tekintettel úgy az írásbeli, mint a szóbeli eljárásra, összefüggésben a bírósági szervezettel.

Jutalma a Sztrókay-alapítványból 100 arany. Határidő 1877. decz. 31.

* Oly előadások, melyeknél nincs tandíjmentesség.

Adassék elő a mohácsi vész előtt tartott magyarországi egyházi zsinatok története, s különösen mutattassék ki, mennyiben voltak be azok végzéseire a specialis magyarországi viszonyok igényei és az egyetemes egyháznak Európára egyéb országaiban érvényesült rendelkezései?

Jutalma az Oltványi alapítványból 300 frt o. é. Az abszolút tudományos beccsel bíró pályanyertes munkát az Akadémia tiszteletdíjjal adja ki.

Határnap 1878. december 31-ke.

A jutalmat nyerő munka, a mennyiben azt szerzője kiadás végett nem kíváná az Akadémia rendelkezésére bocsátani, szerző tulajdona marad, ki köteles abból, ha nyomtatásban megjelenik, három példányt, ha pedig két év alatt nem jelenik meg, egy másolatot a csanádi püspökség levéltárába beküldeni.

5. Kivátnak a Magyarország Arpad-korszakbeli történetére vonatkozó hazai kutatóknak és azazal foglalkozó külföldi kutatók közül a legkiválóbbaknak ismertetése és bírálata.

Jutalma a Vitéz-alapítványból száz arany. Határnap 1878. december 31-ke.

A jutalmat nyerő munka az Akadémia tulajdona.

6. Adassék elő a lengyel kutatók felhasználásával is, története mindazon érintkezéseknél, melyekben a magyar és lengyel nemzet politikai s különösen művelődési tekintetben egymásra hatott.

Jutalma hg. Czartoryski László adományából 1,500 o. é. forint. Határnap 1880. december 31-ike.

A III. Osztályból.

Magyarország sajtószervi viszonyainak tekintetbevételével irassék egy „Mezőgazdasági Viznytan”, melyben a víz építészetnek a mezőgazdaság sikerét előmozdító munkálatai, nevezetesen az öntözés, a vízmentesítés, és a mennyiben ide tartozik, a folyó és álló vizek szabályozása mezőgazdasági szempontból tárgyalassanak. Mindazon körülmények, melyek egyrészt az építészettel, jelesen a vízerővel hajtott gépekkel, másrészt a mezőgazdasággal kapcsolatban állván, a munkálatok sikerére befolyanak, alapos taglalás alá veendő; az ismertetések pedig rajzokkal érthetőbbé teendő.

Jutalma a pesti első hazai takarékpénztár részéről, az általa Fáy András nevére tett alapítványból három ezer o. é. frt. Határnap 1878. december 31-ke.

A jutalmazásra már kijelölt munka, a szerző által, legalább 500 példányban kinyomatandó, hogy a közönség megvehesse; különben a jutalom nem adatik ki. A munka a szerző tulajdona marad, ki abból három példányt a takarékpénztárnak átadni köteles.

HIRHARANG.

Kolozsvárt, június 22.

* Lapunk előfizetőit tisztelettel kérem, méltóztassanak megrendeléseiket mentől előbb — mindenestre e hó vége

látványt lep meg bennünket: ez a tenger cikázása.

A hajónak alól befelé hajló éle előtt a tenger nyugodt, mivel ezt még a hajó nem érinté, de azért ott is mutatkozik, még pedig villányos cikázások alakjában, melyek a víz felszínén mint li-dérczek suhannak ide s oda. Leirhatlan szép tü-nemény ez, melyet órákig elnézhetünk, a nélkül, hogy megunnánk, mert képvisel itt a természet örökké mozgó életerejét, melyet az éj sötétjében a tükörs-ma tenger felületén alig feltételeztünk volna.

Hogy mi okozza a tenger fényt, ezt mai napig sem bírták véglegesen meghatározni. A tudósok magok sincsenek tisztában e jelenséggel és a vélemények igen eltérnek. Így Forster a gyorsan haladó hajó és a tenger közti surlódásból, mások apró villanytartalom állaták mili-rdajnak fényétől, Vogt Károly szerint, ellenben ezen fény éppen nem vonatkozik a tengerben lévő élő anyagokra, hanem magának a tengernek egy kivételes tulajdona az. Mi utasok nem nagyon kutattuk az okot, hanem elragadva bémultuk e tündéres szép jelenséget, mely e borzasztó víztömegnek oly kimondhatlan búbját kölcsönöz.

Egyike a legkellemetlenebb jelenségeknek a nyílt tengeren a köd, mely az egyhangú bár, de egyedüli kiáltást elzárja szemünk elől. Mint rendesen, úgy most is, New Foundland zátonyai körül találkoztunk e kellemetlen vendéggel először.

E sűrű ködök igen veszélyesek különösen a tavaszi idényben, mivel eltakarják az éjszakra le-úszó és elszakadt jéghegyeket, melyek sokszor óriási nagyságuk. Magaságuk a víz fölött sokszor meghaladja a 120—150 lábat is, s ha tekintetbe vesszük, hogy e jéghegyeknek több mint két harmada a víz alatt van, fogalmunk lehet ily jég-tömeg óriási nagyságáról.

Hajónk csak lépésben haladt előre, folyvást bömbölve göztrombitájával, egyrészt más hajókat, míg netán adandó viszhangfolytán a jéghegyekről önmagunkat figyelmeztetve. A vizet minden negyed órában megmértük, s annak rendkívüli hidegsége bizonyossá tett bennünket a jéghegyek közelségéről. Daczára azonban a bennünket érhető veszélynek,

szerencsésen keresztülhatoltunk a sűrű ködön is, s midőn végre a köd delfelé felszállott, megvalánk lepetve, mert a távolban csakugyan tündöklött két fényes pont, melynek hőféhérsége, s a napnak azokon visszaverődő fényugarai bizonyossá tőnek bennünket, hogy kapitányunknak igaza volt, midőn minden intézkedést megtett a netáni veszély elkerülésére. Mert az a két gyémánt szerűleg tündöklő fényes hőféhér pont két nagy jéghegy volt, mely delfelé uszva, lassanként elol-vad a nap melegétől, hogy visszatérjen ismét a tenger mélyébe, honnan az észak dermesztő hidege oly magasra kiemelé.

Az Océán gőzös egyik legérdekesebb részlete a gép, és fűtőhelyiség. A mily kellemes és szép a hajó felső része, gazdag termeivel, és a szabad kiáltást nyújtó fedélzetével, oly borzasztó annak feneke, hol örökös tűz és nagy gép zakatolása szinte megrendíti az embert. Huszonnégy nagy katlant fűenek itt szűnet nélkül éjjel nap-pal, tíz-tizen négy napig, míg a gőzös végre New-York kikötőjébe ér. Pokoli hőmérséklet uralkodik itt a hajó fenekeken, melyt a fedélzetén alkalmazott szellentyű és légfogó alig bír egyensúlyozni, és akaratlanul szánalomra gerjed az ember ember-társa irányában, ki itt e hőségben a hajó mély fenekeken keresi kényerét. Erős, edzett férfiak ezek, kiknek azonban munkaidejük is oly előnyösen van berendezve, hogy csupán négy órát dolgoznak, nyolcz órai pihenéssel felváltva. A hőség e helyiségekben, midőn a katlanok ajtait kinyitják, majd-nem kiálhatatlan, és a négy órai munka is tönkre teheti néhány év alatt a legerőteljesebb ember egészségét.

A gépterem az óriási géppel közepén, szintén meglepő látványt nyújt. Az olaj mintegy a falakon csurog alá, mivel sok oly géprészre, mely-hez hozzá nem férhetni, fecskendővel öntik az olajat, hogy a gép hengerei könnyű járásukban ne akadályoztassanak. Ez óriási hengerek és emel-tyük mellett, legérdekesebb azon egy kis minia-ture gépecske, mely a csavar fordulásait ellenőrzi. Midőn lent voltam, még 785 mértföldnyire voltak New-Yorktól, és a csavar már is a 785,924-ik fordulót tette volt meg.

FRIEDLÄNDER & FRANK BÉCSBEN

ajánlják világhírű és Erdélyben fényes sikert kivívott

(Champion) kombinált, fű, lóher és gabna aratógépeket. (Champion) kaszálóit. Aratógép késeknek való fém köveket. Amerikai keresztengelyvel ellátott széna gereblyéit völgyületes és

árkos helyekre való használatra. Göppel és másféle aratógépeit, búkkönyvtisztító gépeit sat. sat.

Ilyen gépek dolgoznak gróf Teleki Gusztáv ur Tancs és Drassói jószágán. Gróf Andrássy Gyula m. l. d. jószágán. Gróf Bethlen Géza jószágán és Báró Nopcsa jószágán Déván sat. sat.

Erdélyi főgynök Kolozsvártt: SUCHAN WENZEL. Házsongárd-utca 2. szám. 9-12

CSAK 8 NAP TARTAMAIG.

EGY VALÓDI HAJFONADÉK

2 1/2 frt.

(A tévutra vezető és káros utazók ellen óvást teszünk.)

Egy rőt, vagy 78 cent. hosszú, üde, betét nélküli, fésülhető és mosható, teljesen egészséges, hosszú, emberhajból tisztán kidolgozott, minden hamis hajnak vegyítése nélkül, nem szédélges.

(A valódi emberhajért kezesesség nyújtatik.)

A Czimmermann-féle hajfonadék gyárból Bécsben.

1-6 Eladási helyiség:

A „PANNONIA”-hoz címzett vendég-lőben, I. em. 2. sz. szoba.

CSAK 8 NAP TARTAMAIG.

AZ ERDÉLYI PINCE-EGYLET

MINT KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KITÜNŐ BORAI

EREDETI ÁRAKBAN ÉS LEGJOBB MINŐSÉGBEN

ALÁBB FELSOROLT VÁROSOKBAN ÉS URAKNÁL VANNAK BIZOMÁNYBAN.

Budapest	Testory Antal.	Kézdi-Vásárhely	Benkő Testvérek.
Bécs	F. C. Lészay Fleischm. N. 12 im. hofe.	Lugos	Palkó Károlyné.
Brassó	Porr Testvérek.	Miskolcz	Pastriner Ferencz.
Borszék	Avéd & Kabdebó.	Nagy-Szeben	J. B. Misselbacher és fiai.
Baroth	Debitzky Mihály.	Nagy-Vár	Janky Antal.
Debreczen	Geréby Fülöp.	Nagy-Enyed	Czirner József.
Fogaras	Papp István.	Szász-Régen	Dietrich Sámuel.
Gyulán	Ferenczy Alajos.	Szekely-Udvarhely	Veres Ferencz.
Gyergyó-Szt. Miklós	Cziffra Ferencz és fia.	Sepsi-Szent-György	Antalfy Lajos.
Hamburg	Testory Antal.	Szegesvárt	J. B. Misselbacher és fiai.
Hátszeg	Izzikutz Antal.	Temesvárt	Babusnik Agoston.

Sz. 1164--1876.

Pályázati hirdetmény.

Kolozs megye bánfi-hunyadi járásában üressedésbe jött Bánfi-Hunyad mezővárosi jegyzői állomásnak szabályszerű választás után leendő betöltésére, mely évi 500 o. é. frt kész pénz fizetés, 60 frt irodai átalány, 60 frt fűtés és világítás s szabad lakással van egybe kötve — ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy folyamodványukat az 1871-ik évi XVIII-ik t. cz 74. §-a szerint felszerelve és szabályszerű bélyeggel ellátva folyó évi augusztus hó 1-ső napjáig alólirt szolgabírói hivatalhoz annyi- val is inkább beadják, mivel az ezen időn túl érkezettek figyelmen kívül fognak hagyatni.

A b. hunyadi járási szolgabírótól.

M. Valkón, 1876. június 19.

KILYÉN SÁMUEL
szolgabíró.

2-3

Sz. 1872—1876.

3-3

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék telekkönyvi hatósága részéről-közhírré tétetik, miszerint a B. Récei Ádám csödtömegéhez tartozó követelés és járulékaik erejéig, alperestől lefoglalt és 34446 frt 50 kr-ra becsült, a kötelendő 64. számú tjkben A. I. 1-22. r. sz. a. foglalt ingatlanokból a csödtömeget illető járandóságnak, továbbá a 84, 90, 91, 93, 100, 111, 112, 116 és 117. sz. tjkben foglalt ingatlanok földtulajdonának és az ezen birtokhoz tartozó minden regale és más jogok és jogosítványoknak, valamint a f. zsuki 73. sz. tjkben A+1. r. sz. a. ingatlan a zártartozó malom és malomjog, a nemes zsuki 58. sz. tjkben A. I. 1-6 r. sz. a. a felső szováti 85. tjkben A+1-3 r. sz. az alsó szováti 60. tjkben A+1. rend. sz. a. a csödtömege tulajdonán felvett ingatlanok 1876. auguszt. hó 24-én, esetleg szeptember hó 26-ik napjának mindenkor reggeli 9 órakor a belső-tordautcai 1. sz. a. közjegyzői irodában nyílt árverésen el fognak adatni.

Venni szándékozók kötelesek a becsérték 10 %-át bántapénzzül letenni.

A többi árverési feltételek, a szokott hivatalos órák alatt, a telekkönyvi irodában mindenkor megtekinthetők.

Együttal a telekkönyvi hatóság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők felhivatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett megbízottat rendeljenek s azokat ide jelentsék be, minthogy ellenkező esetben hivatalból kinevezendő gondnok által fognak képviseltetni.

Vége azok is, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, felhivatnak, hogy igénykereseteiket ezen hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt elsőbbségi bejelentvényeiket az árverés kezdetéig benyújtsák, különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére lesznek utasítva.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, 1876. május 31-én tartot üléséből.

Birró Pál, elnök.

Schopf Gyula.

A NYÁRI IDÉNYRE!

Kolozsvártt főtér 11. sz. Frölich-ház mellett

PAPP JENŐ

ajánlja a n. é. közönség figyelmébe női és férfi divatraktárának legolcsóbb forrásu

ÁRJEGYZÉKÉT.

5-*

Meter és darab árak:

Mosó-Cretonok	25 krtól 60 krig.	Szines ruha-selymek 2 ft 50 krtól 3 frt 50 krig.	Szalon-szőnyegek	10 frttól 50 frtig.
Mosó-Batisok	30 " 70 "	Nyári nagy kendők	Futó-szőnyegek	35 krtól 2 frtig.
Mosó Ecrut-kelmék	40 " 80 "	Nyári felsők	Női és férfi keztyük	50 krtól 1 frt 40 krig.
Tunique-kelmék	80 " 2 frtig.	Napernyők	Női és férfi nyakkendők 20 " 2 " 50 "	
Gasirok	30 krtól 1 frt 50 krig.	Brünel-czipők	Férfi ruhakelmék	2 frt 50 krtól 6 frtig.
Ször-Baregek	30 " 1 " 20 "	Rumburgi és Creász vásznak 50 kr. 1 " 20 "	Férfi fehér- és szines ingek 1 frt 80-tól 3 ft. 50 krig.	
Ször-Lüszterek	30 " 1 " 50 "	Chifon-gyolcsok	Esernyők	2 frttól 12 frtig.
Fekete ruha-selymek 1 frt 50 krtól 4 frt 50 krig.		Ablakfüggönyök	Férfi nagy Pledek	7 " 15 "

Női és férfi ruhák elkészítését, a legújabb divat szerint, felelősség mellett elvállalom. — Nagyobb bevásárlásnál külön kedvezmény adatik.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

„VICTORIA” biztosító-társaság Kolozsvártt.

(Alapított 1865-ben.)

Forgalmi kimutatása:

(1874. december 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873 év végéig . . . o. é. 16.229,161 frt. 17 kr.	
Bevétel 1874-ik évben . . . " 3.376,862 " 82 "	
összesen: o. é. 19.606,023 frt. 99 kr.	
Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873-ik év végéig o. é. 5.355,856 frt. 42 kr.	

Kifizetett károk 1874-ik évben o. é. 1.324,799 fr. 85 kr.	
összesen: " 6.680,656 frt. 27 kr.	
Kiosztott nyeresemény kezdet-	
től 1874-ik év végéig . . . o. é. 439,738 frt. 69 kr.	
Évi díjbevételek " 1.500,000 " — "	

BIZTOSÍTÁSOKAT FOGAD EL:

- a) tűzkárok ellen (ha villám-csapás által okoztattak is) épületekre, gyárookra, készletekre, ingókra stb.
b) jégkárok ellen, teljes kártérítéssel;

- c) az ember életére, minden módozatokban — és közvetiti
d) a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt főtér 26. szám.
Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grätz, Prága.
Főügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.
Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindég hiven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközölni.